

MINISTRY OF SCIENCE, HIGHER EDUCATION AND INNOVATION
OF THE KYRGYZ REPUBLIC

720021, Кыргыз Республикасы
Бишкек ш. Москва көчөсү, 62
Тел.: 996 (312) 68 08 19
Тел/факс: 996 (312) 68 17 03
<https://egov.kg/ru/ministry/104>
office@ilim.gov.kg

62, Moskovskaya Street, 720021,
Bishkek, Kyrgyz Republic
Tel.: 996 (312) 68 08 19
Tel/fax: 996 (312) 68 17 03
<https://egov.kg/ru/ministry/104>
office@ilim.gov.kg

720021, Кыргызская Республика
г. Бишкек, ул. Московская, 62
Тел.: 996 (312) 68 08 19
Тел/факс: 996 (312) 68 17 03
<https://egov.kg/ru/ministry/104>
office@ilim.gov.kg

	№
	№

**Руководителям
образовательных организаций
высшего и среднего
профессионального
образования
Кыргызской Республики
(по списку)**

Министерство науки, высшего образования и инноваций Кыргызской Республики информирует, что постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики от 15 июня 2026 года № 420 утверждены новые редакции Положения об итоговой государственной аттестации выпускников образовательных организаций высшего профессионального образования Кыргызской Республики и Положения об итоговой государственной аттестации выпускников образовательных организаций среднего профессионального образования Кыргызской Республики.

В указанные положения включены новые нормы, касающиеся возможности замены выпускной квалификационной работы для квалификаций бакалавра, магистра и специалиста по решению образовательной организации ВПО/СПО на практику (стажировку) с выполнением итогового отчета. Порядок и сроки прохождения практики (стажировки) и выполнения итогового отчета вместо выпускной квалификационной работы определяются образовательной организацией ВПО/СПО.

Также положения дополнены новой главой, которой установлен порядок проведения проверки деятельности государственных аттестационных комиссий.

Направляется для использования в работе.

Приложение: на _34_ листах.

Заместитель министра

Бекташева, 680471

Д.И.Козуев

**Кыргыз Республикасынын кесиптик жогорку
билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын
бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу
мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө
жобо**

1-глава. Жалпы жоболор

1. Кесиптик жогорку билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдү милдеттүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо менен аяктайт.

2. Кыргыз Республикасынын кесиптик жогорку билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө жобо (мындан ары – Жобо) бардык формалар боюнча кесиптик жогорку билим алып жаткан бүтүрүүчүлөргө карата колдонулат.

3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун максаты болуп кесиптик жогорку билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын (мындан ары – ЖКБ билим берүү уюму) бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик тапшырмаларды аткарууга болгон даярдыгынын деңгээлин жана аларды даярдоонун кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына шайкештигин аныктоо саналат.

4. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо аккредитацияланган ЖКБ билим берүү уюмдарында жана алардын аккредитациясы бар түзүмдүк бөлүмдөрүндө кесиптик жогорку билим берүүнүн адистиктери жана даярдоо багыттары боюнча жүргүзүлөт.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүгө ЖКБ билим берүү уюму тарабынан кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан кесиптик жогорку билим берүүнүн адистиктери же даярдоо багыттары боюнча билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүрүүнү ийгиликтүү аяктаган бүтүрүүчүлөргө жол берилет.

Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын бардык белгиленген түрлөрүн ийгиликтүү тапшырган шартта бүтүрүүчүгө тиешелүү квалификация ыйгарылат жана мамлекеттик жана (же) өздүк үлгүдөгү кесиптик жогорку билими жөнүндө диплом берилет.

5. Аккредитациясы жок ЖКБ билим берүү уюмдарында окуган же аларды ийгиликтүү аяктаган адамдар аккредитациясы бар ЖКБ

билим берүү уюмдарында учурдагы жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүгө укуктуу.

2-глава. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын түрлөрү

6. ЖКБ билим берүү уюмдарынын бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун жыйынтыктоочу аттестациялык сынактарынын түрлөрүнө төмөнкүлөр кирет:

1) бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо;

2) мамлекеттик экзамен;

3) жыйынтыктоочу отчетту (бизнес-планды, стартап-долбоорду, колдонмо долбоорду же практикалык колдонууга жана (же) мүмкүн болгон коммерциялык сатууга багытталган башка натыйжаны) аткаруу менен практика (такшалма).

Милдеттүү жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын тизмеги кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

7. Бүтүрүүчү квалификациялык иштер кесиптик жогорку билим берүүнүн белгилүү бир баскычтарына ылайык формаларда аткарылат:

1) бакалавр квалификациясы үчүн – бакалаврдын бүтүрүүчү иши формасында;

2) адис квалификациясы үчүн – дипломдук иш (долбоор) формасында;

3) магистр квалификациясы үчүн – магистрдик диссертация формасында.

ЖКБ билим берүү уюмунун чечими боюнча бакалавр, магистр жана адис квалификациялары үчүн бүтүрүүчү квалификациялык иш жыйынтыктоочу отчетту аткаруу менен практикага (такшалмага) алмаштырылышы мүмкүн.

8. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин темалары ЖКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат. Бүтүрүүчүгө ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген тартипте бүтүрүүчү квалификациялык иштин темасын тандоо, анын ичинде аны иштеп чыгуунун максатка ылайыктуулугун негиздөө менен өзүнүн темасын сунуштоо укугу берилиши мүмкүн. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти даярдоо үчүн бүтүрүүчүгө жетекчи дайындалат.

Бакалаврлардын бүтүрүүчү иштери аткарылган курстук иштерди жана долбоорлорду жалпылоого негизделип, теориялык окутуунун акыркы мезгилинде жактоого даярдалышы мүмкүн.

Адистерди жана магистрлерди даярдоонун билим берүү программалары аяктагандан кийин аткарылган бүтүрүүчү квалификациялык иштер рецензияланууга тийиш. Рецензиялоо тартиби ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленет.

9. Бүтүрүүчү квалификациялык иштерди аткаруунун шарттары жана мөөнөттөрү ушул Жобонун, кесиптик жогорку билим берүүнүн тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленет.

Практиканы (такшалманы) өтүүнүн жана бүтүрүүчү квалификациялык иштин ордуна жыйынтыктоочу отчетту аткаруунун тартиби жана мөөнөттөрү ушул Жобонун, кесиптик жогорку билим берүүнүн тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде ЖКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат.

10. Окутуудан күтүлүүчү натыйжаларды текшерүү максатында ЖКБ билим берүү уюму тарабынан жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын программасы, суроолордун тизмеги жана баалоо критерийлери иштелип чыгат жана бекитилет.

3-глава. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары

11. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары өз ишинде Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарын, ушул Жобону, кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарын, ЖКБ билим берүү уюмдары иштеп чыккан окуу-методикалык документтерди жетекчиликке алат.

12. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын негизги функциялары болуп төмөнкүлөр саналат:

1) бүтүрүүчүнү даярдоонун кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына жана бекитилген негизги билим берүү программасына ылайык окутуунун күтүлгөн натыйжаларына шайкеш келишин аныктоо;

2) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжалары боюнча квалификация ыйгаруу жана бүтүрүүчүгө кесиптик жогорку билими жөнүндө тиешелүү мамлекеттик же өздүк үлгүдөгү диплом берүү жөнүндө чечим кабыл алуу;

3) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишинин натыйжаларынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоону өркүндөтүүгө багытталган сунуштамаларды иштеп чыгуу.

13. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүү үчүн ЖКБ билим берүү уюму тарабынан ар бир багыт жана адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамы бекитилет.

ЖКБ билим берүү уюму тарабынан кесиптик жогорку билим берүүнүн бир билим берүү программасы боюнча бир нече мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы бекитилиши мүмкүн.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары бир календардык жыл бою иштейт.

14. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы иш берүүчүлөрдүн (ушул профилдин чөйрөсүндө иштеген ишканалардын, мекемелердин

жана уюмдардын адистери), ошондой эле ЖКБ билим берүү уюмдарынын профессордук-окутуучулук курамынын жана илимий кызматкерлеринин ичинен 5 адамдан кем эмес санда түзүлөт.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамындагы иш берүүчүлөрдүн саны комиссиянын мүчөлөрүнүн жалпы санынын үчтөн экисиден кем эмесин түзүүгө тийиш.

15. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамына факультеттердин декандары, кафедра башчылары, административдик башкаруу персоналынын өкүлдөрү, билим берүү уюмунун жетекчилиги кирбейт.

16. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясын тиешелүү профилдеги бүтүрүүчүлөр үчүн потенциалдуу иш берүүчүлөр болуп саналган ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын өкүлдөрүнүн ичинен төрага жетектейт, ал эми алар жок болгон учурда – ушул профилдеги/адистиктеги илимдин доктору же кандидаты жетектейт. Төрага ЖКБ билим берүү уюмунда иштебеген адам болууга тийиш. Бир эле ошол адам катары менен эки жылдан ашык мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын төрагасы боло албайт.

Төрага мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишин уюштурат жана контролдойт, бүтүрүүчүлөргө коюлуучу талаптардын бирдей болушун камсыз кылат.

ЖКБ билим берүү уюму ар бир даярдоо багыты жана (же) адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын маалыматтар базасын өз алдынча түзөт.

4-глава. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартиби

17. Өзгөчө кырдаал/өзгөчө абал режиминин шарттарында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 17-февралындагы № 76 «Аралыктан билим берүү технологияларын колдонууну жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө» токтому менен бекитилген Жогорку жана орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырууда аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу тартибине ылайык аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүүгө жол берилет.

Ошол эле учурда жашырындуулук режимин сактоону талап кылган, жеткиликтүүлүгү чектелген грифи бар дисциплиналар боюнча, ошондой эле маданият жана искусство ЖКБ билим берүү уюмдарында атайын чыгармачыл дисциплиналар боюнча аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдү

жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүүгө жол берилбейт.

Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жерде болгон бүтүрүүчүлөр үчүн күтүлбөгөн кырдаалдар пайда болгон учурда жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо ушул Жободо каралган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүүнүн бардык жол-жоболорун сактоо менен аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу аркылуу онлайн режиминде өткөрүлүшү мүмкүн.

18. Мамлекеттик аттестациялык сынактарды өткөрүү тартиби ЖКБ билим берүү уюму тарабынан ушул Жобонун негизинде иштелип чыгат жана билим алуунун бардык формаларындагы бүтүрүүчүлөргө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо башталганга чейин жарым жылдан кечиктирилбестен маалымдалат. Бүтүрүүчүлөр мамлекеттик экзамендердин программалары менен камсыз болушат, аларга даярдоо үчүн зарыл шарттар түзүлөт жана консультациялар өткөрүлөт.

19. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо (жабык тематика боюнча иштерди кошпогондо) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ачык жыйынында, анын курамынын үчтөн экисинен кем эмесинин катышуусу менен өткөрүлөт. Мамлекеттик аттестациялык сынактарды өткөрүү жол-жобосу ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленет. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ар бир жыйынынын узактыгы күнүнө 6 сааттан ашпоого тийиш.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого киргизилген мамлекеттик аттестациялык сынактардын кайсы түрүнүн болбосун жыйынтыктары ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген баллдык система боюнча «эң жакшы», «жакшы», «канааттандырарлык», «канааттандырарлык эмес» деген бааларга которуу менен бааланат жана комиссиянын жыйындарынын протоколдору белгиленген тартипте таризделгенден кийин ошол эле күнү жарыяланат.

20. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоого кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан кесиптик жогорку билим берүүнүн багыты/адистиги боюнча билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүрүүнү ийгиликтүү аяктаган жана жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын бардык башка түрлөрүнөн ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөргө жол берилет.

21. Бүтүрүүчүгө бакалавр, магистр же адис квалификациясын ыйгаруу жана мамлекеттик жана (же) өздүк үлгүдөгү кесиптик жогорку билими жөнүндө диплом берүү тууралуу чечимди мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы мамлекеттик аттестациялоо

комиссиясынын протоколдору менен таризделген жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун оң натыйжалары боюнча кабыл алат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын чечимдери жабык жыйындарда комиссиянын төрагасынын же анын орун басарынын милдеттүү түрдө катышуусу менен жыйынга катышкан комиссиянын мүчөлөрүнүн жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат. Добуштардын саны тең болгон учурда комиссиянын төрагасы (же аны алмаштырган комиссиянын төрагасынын орун басары) чечүүчү добуш укугуна ээ болот. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бардык чечимдери протоколдор менен таризделет.

22. Бардык экзамендерди «эң жакшы», «жакшы» деген бааларга тапшырган жана окуунун бардык мезгилинде жетишүүнүн орточо баллы 3,75тен төмөн эмес (GPA – Grade Point Average) болгон, ошондой эле бардык жыйынтыктоочу аттестациялык сынактарды тапшырган жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти «эң жакшы» деген баага жактаган бүтүрүүчүгө артыкчылык диплому берилет (аскердик даярдык боюнча бааны эске албастан). Бүткүл окуу мезгилиндеги студенттин орточо баллы дипломдун тиркемесинде көрсөтүлөт.

23. Негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнү аяктаган жана бир же бир нече жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтүүдө кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына даярдыктын ылайык келишин ырастабаган бүтүрүүчүлөрдү ЖКБ билим берүү уюмуна калыбына келтирүүдө аларга ЖКБ билим берүү уюму аныктаган тартипте кайталап жыйынтыктоочу аттестациялык сынактар дайындалат.

Эгерде кайталап жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо бүтүрүүчү ишти жактоо болуп саналса, анда бүтүрүүчү ЖКБ билим берүү уюмунун окуу планында белгиленген мезгилде жаңы тема боюнча бүтүрүүчү ишти аткарууга тийиш.

Бүтүрүүчү иштин темасы жана тапшырмасы бүтүрүүчү квалификациялык ишти аткаруу үчүн белгиленген мезгил башталганга чейин бекитилет жана 10 календардык күн мурун бүтүрүүчүгө берилет.

24. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан кайра өтүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон биринчи жолу өткөндөн кийин үч айдан эрте эмес жана беш жылдан кеч эмес дайындалат.

Кайталап жыйынтыктоочу аттестациялык сынактар ЖКБ билим берүү уюму тарабынан эки жолудан ашык дайындалышы мүмкүн эмес.

Оң бааны жогорулатуу максатында жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону кайра тапшырууга жана (же) бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоого жол берилбейт.

25. Жүйөлүү себептер менен (медициналык көрсөтмөлөр, үй-бүлөлүк шарттар боюнча, документ менен тастыкталган) жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтпөгөн бүтүрүүчүлөргө

ЖКБ билим берүү уюмунан чыгарбастан жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтүүгө мүмкүнчүлүк берилиши керек.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын кошумча жыйындары ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген тартипте уюштурулат.

26. ЖКБ билим берүү уюму тарабынан мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бардык жыйындары видеотартуу менен камсыздалат.

27. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүүнүн натыйжалары ЖКБ билим берүү уюмунун окумуштуулар кеңешинин же факультеттин жыйынында мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын жазуу жүзүндөгү отчетторунун негизинде угулат. Жыйындардын протоколдору жана видеожазуулары, мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын иши жөнүндө отчеттор ЖКБ билим берүү уюмунун архивинде сакталат. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын отчеттору адистерди кесиптик даярдоонун сапатын өркүндөтүү боюнча сунуштамалары менен электрондук форматта билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга ал аяктагандан кийин эки айлык мөөнөттө берилет. Зарыл болгон учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын отчетторунун түп нускасын сурап алууга укуктуу.

28. ЖКБ билим берүү уюмдарынын мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишине мониторинг жүргүзүү билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жүзөгө ашырылат.

5-глава. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишине текшерүү жүргүзүү тартиби

29. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бүтүрүүчүгө бакалавр, магистр же адис квалификациясын ыйгаруу жана мамлекеттик жана (же) өздүк үлгүдөгү кесиптик жогорку билими жөнүндө диплом берүү жөнүндө чечими ушул Жобого ылайык жүргүзүлгөн текшерүүнүн натыйжалары менен тастыкталган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин жана (же) билими жөнүндө документтерди берүү тартибин олуттуу бузуулар аныкталган учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган тарабынан жокко чыгарылышы мүмкүн.

30. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүү тартибин бузуулар аныкталган учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган

кызматтык (комиссиялык) текшерүү жүргүзүүнү демилгелөөгө милдеттүү.

31. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүү тартибин бузууларга төмөнкүлөр кирет:

1) экзаменди өткөрүүнүн, бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоонун белгиленген жол-жобосун же жыйынтыктоочу аттестациялоонун башка формаларын бузуу;

2) бүтүрүүчү тарабынан жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо убагында тыюу салынган материалдарды, байланыш каражаттарын же башка техникалык каражаттарды жана (же) маалымат сактагычтарды пайдалануу;

3) бүтүрүүчүгө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого жол берүү тартибин бузуу;

4) үчүнчү жактардын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүгө катышуусу;

5) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын бурмалоо;

6) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүдө бүтүрүүчүнүн жол берүүнүн же баалоонун натыйжаларына таасирин тийгизген негизсиз катышпай калуусу;

7) билим берүү уюму тарабынан белгиленген жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин анын натыйжаларын баалоонун объективдүүлүгүнө жана аныктыгына таасирин тийгизген башка бузуулар.

32. Кызматтык (комиссиялык) текшерүүнүн натыйжалары боюнча аныкталган бузуу фактылары, алардын мүнөзү, ошондой эле аныкталган бузуулардын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларына тийгизген таасирин баалоо камтылган корутунду түзүлөт.

33. Текшерүү жүргүзүлүп жаткан адам милдеттүү түрдө кабарланууга тийиш жана анын позициясын тастыктаган жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөрдү, ошондой эле башка документтерди жана материалдарды берүүгө укуктуу.

34. Кызматтык (комиссиялык) текшерүүнүн корутундусун кароонун натыйжалары боюнча билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган төмөнкү чечимдердин бирин кабыл алат:

1) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын жараксыз деп таануу;

2) бүтүрүүчүгө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон кайра өтүүгө жол берүү;

3) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын кайра кароо үчүн негиздердин жоктугу.

35. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын жараксыз деп таануу жөнүндө чечим мамлекеттик

аттестациялоо комиссиясынын чечимин ушул Жободо белгиленген тартипте жокко чыгаруу үчүн негиз болуп саналат.

36. Текшерүүнүн натыйжалары боюнча кабыл алынган чечим Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык сот тартибинде даттанылышы мүмкүн.».

**Кыргыз Республикасынын кесиптик орто
билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын
бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу
мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө
жобо**

1-глава. Жалпы жоболор

1. Кесиптик орто билим берүү уюмдарында (мындан ары – ОКБ билим берүү уюму) кесиптик орто билим берүү программасы боюнча окууну аяктаган бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо милдеттүү болуп саналат.

2. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо аккредитациясы бар ОКБ билим берүү уюмдарында өткөрүлөт жана билим деңгээли жана квалификациясы жөнүндө мамлекеттик жана (же) өздүк үлгүдөгү документ берүү менен аяктайт.

3. Аккредитациясы жок ОКБ билим берүү уюмдарында билим алган бүтүрүүчүлөрдүн бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого жана мамлекеттик үлгүдөгү диплом алууга укугу мамлекеттик ОКБ билим берүү уюмдары аркылуу камсыз кылынат.

4. ОКБ билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо үчүн ар бир адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамы бекитилет.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары бир календардык жылдын ичинде иштейт.

5. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары өз ишинде ушул Жобону, кесиптик орто билим берүүнүн конкреттүү адистиктери боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде ОКБ билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгуучу окуу-методикалык документтерди жетекчиликке алат.

**2-глава. Жыйынтыктоочу мамлекеттик
сынактардын түрлөрү**

6. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо мамлекеттик аттестациялык сынактардын төмөнкү түрлөрүнөн турат:

- 1) бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо;
- 2) мамлекеттик экзамен;
- 3) жыйынтыктоочу отчетту (бизнес-планды, стартап-долбоорду, колдонмо долбоорду же практикалык колдонууга жана (же) мүмкүн болгон коммерциялык сатууга багытталган башка натыйжаны) аткаруу менен практика (такшалма).

ОКБ билим берүү уюмунун чечими боюнча бүтүрүүчү квалификациялык иш жыйынтыктоочу отчетту (бизнес-планды, стартап-долбоорду, колдонмо долбоорду же практикалык колдонууга жана (же) мүмкүн болгон коммерциялык сатууга багытталган башка натыйжаны) аткаруу менен практикага (такшалмага) алмаштырылышы мүмкүн.

7. Өзүнчө дисциплина боюнча жыйынтыктоочу экзамен бүтүрүүчүнүн окуу программасында каралган материалды өздөштүрүү деңгээлин аныктоого жана тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленген ошол дисциплинанын минималдуу мазмунун камтууга тийиш.

8. Бүтүрүүчү квалификациялык иш конкреттүү милдеттерди чечүүдө бүтүрүүчүнүн адистик боюнча билимин системалаштырууга жана бекемдөөгө көмөктөшүүгө, ошондой эле бүтүрүүчүнүн өз алдынча иштөөгө даярдыгынын деңгээлин аныктоого багытталган. Бүтүрүүчү квалификациялык иш дипломдук иш же дипломдук долбоор түрүндө аткарылат. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин тематикасы ОКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат. Бүтүрүүчүгө бүтүрүүчү квалификациялык иштин темасын тандоо, анын ичинде иштеп чыгуунун максатка ылайыктуулугун негиздөө менен өзүнүн темасын сунуштоо укугу берилет. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти даярдоодо ар бир бүтүрүүчүгө жетекчи жана консультанттар дайындалат.

Практика (такшалма) өтүүнүн жана бүтүрүүчү квалификациялык иштин ордуна жыйынтыктоочу отчетту аткаруунун тартиби жана мөөнөттөрү ушул Жобонун, кесиптик орто билим берүүнүн тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде ОКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат.

9. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун курамына кирген аттестациялык сынактардын убактысынын көлөмү жана түрү (түрлөрү) кесиптик орто билим берүүнүн адистиктери боюнча мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун курамына киргизилген аттестациялык сынактар учурдагы жетишүүсүн контролдоонун жана бүтүрүүчүнү орто аралык аттестациялоонун негизинде даярдыгынын деңгээлин баалоо менен алмаштырылбайт.

10. Адистиктер боюнча жыйынтыктоочу дисциплиналар аралык экзамендердин айрым дисциплиналары боюнча жыйынтыктоочу экзамендердин программалары, бүтүрүүчү квалификациялык иштерге талаптар, ошондой эле аттестациялык сынактарда билимди баалоонун критерийлери алар билим берүү уюмунун кеңешинин жыйынында талкуулангандан кийин ОКБ билим берүү уюмунун жетекчиси тарабынан бекитилет.

3-глава. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары

11. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары өз ишинде Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарын, ушул Жобону, кесиптик орто билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарын, ОКБ билим берүү уюмдары тарабынан иштелип чыккан окуу-методикалык документтерди жана окуу-методикалык кеңештердин сунуштамаларын жетекчиликке алат.

12. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын негизги функциялары болуп төмөнкүлөр саналат:

1) кесиптик орто билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына бүтүрүүчүнү даярдоонун шайкештигин аныктоо;

2) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын натыйжасы боюнча квалификацияны ыйгаруу жана бүтүрүүчүгө кесиптик орто билими жөнүндө мамлекеттик/өздүк үлгүдөгү тиешелүү документти берүү жөнүндө чечим кабыл алуу;

3) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишинин натыйжасынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоону өркүндөтүүгө багытталган сунуштамаларды иштеп чыгуу.

13. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын төрагасы тиешелүү профилдеги бүтүрүүчүлөр үчүн потенциалдуу иш берүүчү болуп саналган ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын өкүлдөрү, ал эми алар жок болгон учурда – ошол профилдеги/адистиктеги илимдин доктору же кандидаты болууга тийиш. Төрага ошол ОКБ билим берүү уюмунда иштебеген адам болууга тийиш. Бир эле адам катары менен эки жылдан ашык мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын төрагасы боло албайт.

ОКБ билим берүү уюму ар бир адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын маалыматтар базасын өз алдынча түзөт.

14. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы ОКБ билим берүү уюмунун окутуучуларынын жана башка мекемелерден чакырылган адамдардын: иш берүүчүлөрдүн, башка билим берүү уюмдарынын окутуучуларынын жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоо профили боюнча ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин адистеринин ичинен түзүлөт. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын мүчөлөрүнүн курамы жана төрагасы билим берүү уюмунун жетекчиси тарабынан бекитилет.

4-глава. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартиби

15. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого кирген аттестациялык сыноолорду өткөрүүнүн шарттары ОКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат жана жыйынтыктоочу аттестациялоо башталганга чейин алты айдан кечиктирбестен бүтүрүүчүлөргө маалымдалат. Бүтүрүүчүлөр экзамендердин программалары менен камсыз болот, аларга даярдануу үчүн зарыл шарттар түзүлөт, анын ичинде консультациялар берилет.

16. Өзгөчө кырдаал/өзгөчө абал режиминин шарттарында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 17-февралындагы № 76 «Аралыктан билим берүү технологияларын колдонууну жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө» токтому менен бекитилген кесиптик жогорку жана орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырууда аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу тартибине ылайык аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүүгө жол берилет.

Ошол эле учурда купуялуулук режимин сактоону талап кылган, жеткиликтүүлүгү чектелген грифи бар дисциплиналар боюнча, ошондой эле маданият жана искусство ОКБ билим берүү уюмдарында атайын чыгармачыл дисциплиналар боюнча аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүүгө жол берилбейт.

Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары болгон бүтүрүүчүлөр үчүн күтүлбөгөн кырдаалдар пайда болгон учурда жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо ушул Жободо каралган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүүнүн бардык жол-жоболорун сактоо менен аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде өткөрүлүшү мүмкүн.

17. Адистик боюнча жыйынтыктоочу дисциплиналар аралык экзаменге жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоого негизги кесиптик билим берүү программаларынын бири боюнча толук окуу курсун аяктаган жана окуу планында каралган бардык мурунку аттестациялык сынактардан ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөр киргизилет.

Өзүнчө дисциплина боюнча жыйынтыктоочу экзамен кесиптик билим берүү программасы боюнча толук окуу курсун аяктаганга чейин жүргүзүлүшү мүмкүн.

18. Жыйынтыктоочу экзамендерди тапшыруу жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо аттестациялоо комиссиясынын курамынын үчтөн экисинен кем эмесинин катышуусу менен ачык жыйынында өткөрүлөт.

19. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого киргизилген мамлекеттик аттестациялык сынактардын натыйжалары ОКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген баллдык система боюнча «эң жакшы», «жакшы», «канааттандыруу», «канааттандыруу эмес» деген бааларга которуу менен бааланат жана комиссиянын жыйындарынын протоколдору белгиленген тартипте таризделгенден кийин ошол эле күнү жарыяланат.

20. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын чечимдери жабык жыйындарында комиссия мүчөлөрүнүн жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат. Добуштардын саны бирдей болгондо төраганын добушу чечүүчү болуп саналат.

21. ОКБ билим берүү уюмунун бүтүрүүчүсүнө тиешелүү квалификацияны ыйгаруу жана ага кесиптик орто билими жөнүндө документти берүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого киргизилген аттестациялык сынактардын бардык белгиленген түрлөрүн ийгиликтүү өткөн шартта жүзөгө ашырылат.

22. Бардык экзамендерди «эң жакшы», «жакшы» деген баага тапшырган жана окутуунун бардык мезгилинде орточо баллы (GPA – Grade Point Average) 3,75тен төмөн эмес болгон, ошондой эле бардык мамлекеттик аттестациялык сынактарды тапшырган жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти «эң жакшы» деген баага жактаган бүтүрүүчүгө артыкчылык менен диплом берилет. Бүтүрүүчүнүн жалпы окуу мезгилиндеги орточо баллы дипломдун тиркемесинде көрсөтүлөт.

23. Жүйөлүү себептер менен (медициналык көрсөткүчтөр, үй-бүлөлүк шарттар, документ менен ырасталган) жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтпөгөн бүтүрүүчүлөргө ОКБ билим берүү уюмунан чыгарбастан, жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтүүгө мүмкүнчүлүк берилүүгө тийиш.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын кошумча жыйындары ОКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген тартипте уюштурулат.

Жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтпөгөн бүтүрүүчүлөргө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон кайра өтүүгө үч айдан эрте эмес жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон биринчи жолу өткөндөн кийин беш жылдан кечиктирилбестен жол берилет.

Оң бааны жогорулатуу максатында жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолорду кайра тапшырууга жол берилбейт.

24. ОКБ билим берүү уюму тарабынан мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бардык жыйындары видеотартуу менен камсыздалат.

25. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжалары ОКБ билим берүү уюмунун педагогикалык кеңешинин жыйынында мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын жазуу жүзүндөгү отчетторунун негизинде угулат. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын жыйынындарынын протоколдору жана видеожазуулары, ишинин отчеттору ОКБ билим берүү уюмунун архивинде сакталат. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын отчеттору адистерди кесиптик даярдоонун сапатын өркүндөтүү боюнча сунуштамалар менен электрондук вариантта билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга ал аяктагандан кийин эки айлык мөөнөттө берилет. Зарыл болгон учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын отчетторунун түп нускасын сурап алууга укуктуу.

26. ОКБ билим берүү уюмдарынын мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишине мониторинг жүргүзүү билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жүргүзүлөт.

5-глава. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишине текшерүү жүргүзүү тартиби

27. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бүтүрүүчүгө квалификация ыйгаруу жана кесиптик орто билими жөнүндө диплом берүү жөнүндө чечими ушул Жобого ылайык жүргүзүлгөн текшерүүнүн натыйжалары менен ырасталган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин жана (же) билими жөнүндө документтерди берүү тартибин олуттуу бузуулар аныкталган учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган тарабынан жокко чыгарылышы мүмкүн.

28. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин бузуулар аныкталган учурда билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган кызматтык (комиссиялык) текшерүү жүргүзүүнү демилгелөөгө милдеттүү.

29. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин бузууларга төмөнкүлөр кирет:

1) экзаменди өткөрүүнүн, бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоонун же жыйынтыктоочу аттестациялоонун башка формаларынын белгиленген жол-жобосун бузуу;

2) бүтүрүүчүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо учурунда тыюу салынган материалдарды, байланыш каражаттарын же башка техникалык каражаттарды жана (же) маалымат сактагычтарды пайдалануусу;

3) бүтүрүүчүгө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого жол берүү тартибин бузуу;

4) үчүнчү жактардын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүгө катышуусу;

5) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын бурмалоо;

6) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өтүүдө бүтүрүүчүнүн жол берүүнүн же баалоонун натыйжасына таасирин тийгизген негизсиз катышпай калуусу;

7) билим берүү уюму тарабынан белгиленген жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүү тартибин анын натыйжаларын баалоонун объективдүүлүгүнө жана аныктыгына таасирин тийгизген башка бузуулар.

30. Кызматтык (комиссиялык) текшерүүнүн натыйжалары боюнча аныкталган бузуу фактылары, алардын мүнөзү, ошондой эле аныкталган бузуулардын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларына тийгизген таасирин баалоо камтылган корутунду түзүлөт.

31. Текшерүү жүргүзүлүп жаткан адам милдеттүү түрдө кабарланууга тийиш жана анын пикирин ырастаган жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөрдү, ошондой эле башка документтерди жана материалдарды берүүгө укуктуу.

32. Кызматтык (комиссиялык) текшерүүнүн корутундусун кароонун натыйжасы боюнча билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган төмөнкү чечимдердин бирин кабыл алат:

1) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын жараксыз деп таануу;

2) бүтүрүүчүгө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон кайра өтүүгө жол берүү;

3) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын кайра карап чыгуу үчүн негиздердин жоктугу.

33. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжаларын жараксыз деп таануу жөнүндө чечим мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын чечимин ушул Жободо белгиленген тартипте жокко чыгарууга негиз болуп саналат.

34. Текшерүүнүн натыйжасы боюнча кабыл алынган чечим Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык сот тартибинде даттанылышы мүмкүн.».

**Положение
об итоговой государственной аттестации
выпускников образовательных организаций
высшего профессионального образования
Кыргызской Республики**

Глава 1. Общие положения

1. Освоение образовательных программ высшего профессионального образования завершается обязательной итоговой государственной аттестацией выпускников.

2. Положение об итоговой государственной аттестации выпускников образовательных организаций высшего профессионального образования Кыргызской Республики (далее – Положение) распространяется на выпускников, обучающихся по всем формам получения высшего профессионального образования.

3. Целью итоговой государственной аттестации является определение уровня подготовки выпускников образовательной организации высшего профессионального образования (далее – образовательная организация ВПО) к выполнению профессиональных задач и соответствия их подготовки требованиям государственного образовательного стандарта высшего профессионального образования.

4. Итоговая государственная аттестация выпускников проводится в аккредитованных образовательных организациях ВПО и их структурных подразделениях по специальностям и направлениям подготовки высшего профессионального образования, имеющим аккредитацию.

К сдаче итоговой государственной аттестации, допускаются выпускники, успешно завершившие в полном объеме освоение образовательной программы по специальностям или направлениям подготовки высшего профессионального образования, разработанной образовательной организацией ВПО в соответствии с требованиями государственного образовательного стандарта высшего профессионального образования.

При условии успешной сдачи всех установленных видов итоговых аттестационных испытаний выпускнику присваивается соответствующая квалификация и выдается диплом о высшем профессиональном образовании государственного и (или) собственного образца.

5. Лица, обучающиеся в образовательных организациях ВПО, не имеющих аккредитации, или успешно окончившие их, имеют право на

текущую и итоговую государственную аттестацию в образовательных организациях ВПО, имеющих аккредитацию.

Глава 2. Виды итоговых аттестационных испытаний

6. К видам итоговых аттестационных испытаний итоговой государственной аттестации выпускников образовательных организаций ВПО относятся:

- 1) защита выпускной квалификационной работы;
- 2) государственный экзамен;
- 3) практика (стажировка) с выполнением итогового отчета (бизнес-плана, стартап-проекта, прикладного проекта либо иного результата, ориентированного на практическое применение и (или) возможную коммерческую реализацию).

Перечень обязательных итоговых аттестационных испытаний устанавливается государственным образовательным стандартом высшего профессионального образования.

7. Выпускные квалификационные работы выполняются в формах, соответствующих определенным ступеням высшего профессионального образования:

- 1) для квалификации бакалавра – в форме выпускной работы бакалавра;
- 2) для квалификации специалиста – в форме дипломной работы (проекта);
- 3) для квалификации магистра – в форме магистерской диссертации.

Выпускная квалификационная работа для квалификаций бакалавра, магистра и специалиста по решению образовательной организации ВПО может быть заменена на практику (стажировку) с выполнением итогового отчета.

8. Темы выпускных квалификационных работ определяются образовательной организацией ВПО. Выпускнику может предоставляться право выбора темы выпускной квалификационной работы в порядке, установленном образовательной организацией ВПО, в том числе предложения своей темы с необходимым обоснованием целесообразности ее разработки. Для подготовки выпускной квалификационной работы выпускнику назначается руководитель.

Выпускные работы бакалавров могут основываться на обобщении выполненных курсовых работ и проектов и подготавливаться к защите в завершающий период теоретического обучения.

Выпускные квалификационные работы, выполненные по завершении образовательных программ подготовки специалистов и

магистров, подлежат рецензированию. Порядок рецензирования устанавливается образовательной организацией ВПО.

9. Условия и сроки выполнения выпускных квалификационных работ устанавливаются образовательной организацией ВПО на основании настоящего Положения, соответствующих государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования.

Порядок и сроки прохождения практики (стажировки) и выполнения итогового отчета вместо выпускной квалификационной работы определяются образовательной организацией ВПО на основании настоящего Положения, соответствующих государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования.

10. С целью проверки ожидаемых результатов обучения образовательной организацией ВПО разрабатываются и утверждаются программа, перечень вопросов и критерии оценки итоговых аттестационных испытаний.

Глава 3. Государственные аттестационные комиссии

11. Государственные аттестационные комиссии руководствуются в своей деятельности законодательством Кыргызской Республики в области образования, настоящим Положением, государственными образовательными стандартами высшего профессионального образования, учебно-методической документацией, разработанной образовательными организациями ВПО.

12. Основными функциями государственной аттестационной комиссии являются:

1) определение соответствия подготовки выпускника требованиям государственного образовательного стандарта высшего профессионального образования и ожидаемым результатам обучения в соответствии с утвержденной основной образовательной программой;

2) принятие решения о присвоении квалификации по результатам итоговой государственной аттестации и выдаче выпускнику соответствующего диплома государственного или собственного образца о высшем профессиональном образовании;

3) разработка рекомендаций, направленных на совершенствование подготовки выпускников на основании результатов работы государственной аттестационной комиссии.

13. Для проведения итоговой государственной аттестации выпускников образовательной организацией ВПО утверждается состав государственной аттестационной комиссии по каждому направлению и специальности.

Образовательной организацией ВПО может быть утверждено несколько государственных аттестационных комиссий по одной образовательной программе высшего профессионального образования.

Государственные аттестационные комиссии действуют в течение одного календарного года.

14. Государственная аттестационная комиссия формируется в количестве не менее 5 человек из числа работодателей, (специалисты предприятий, учреждений и организаций, работающие в сфере данного профиля), а также профессорско-преподавательского состава и научных работников образовательных организаций ВПО.

Количество работодателей в составе государственной аттестационной комиссии должно составлять не менее двух третей от общего числа членов комиссии.

15. В состав государственной аттестационной комиссии не включаются деканы факультетов, заведующие кафедрами, представители административного управленческого персонала, руководство образовательной организации.

16. Государственную аттестационную комиссию возглавляет председатель из числа представителей предприятий, учреждений и организаций, являющихся потенциальными работодателями для выпускников соответствующего профиля, а при их отсутствии – доктор или кандидат наук данного профиля/специальности. Председателем должно быть лицо, не работающее в образовательной организации ВПО. Одно и то же лицо не может быть председателем государственной аттестационной комиссии более двух лет подряд.

Председатель организует и контролирует деятельность государственной аттестационной комиссии, обеспечивает единство требований, предъявляемых к выпускникам.

Образовательная организация ВПО самостоятельно формирует базу данных председателей государственных аттестационных комиссий по каждому направлению подготовки и (или) специальности.

Глава 4. Порядок проведения итоговой государственной аттестации

17. В условиях режима чрезвычайной ситуации/чрезвычайного положения допускается проведение итоговой государственной аттестации выпускников в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий в соответствии с Порядком применения дистанционных образовательных технологий при реализации образовательных программ высшего и среднего профессионального образования, утвержденным постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики «Об утверждении нормативных правовых актов, регулирующих применение

дистанционных образовательных технологий» от 17 февраля 2025 года № 76.

При этом проведение итоговой государственной аттестации выпускников в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий по дисциплинам с ограничительным грифом доступа, требующим соблюдения режима секретности, а также по специальным творческим дисциплинам в образовательных организациях ВПО культуры и искусства не допускается.

В случае возникновения непредвиденных ситуаций для выпускников, находящихся вне территории Кыргызской Республики, итоговая государственная аттестация может проводиться в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий с соблюдением всех процедур проведения итоговой государственной аттестации, предусмотренных настоящим Положением.

18. Порядок проведения государственных аттестационных испытаний разрабатывается образовательной организацией ВПО на основании настоящего Положения и доводится до сведения выпускников всех форм получения образования не позднее, чем за полгода до начала итоговой государственной аттестации. Выпускники обеспечиваются программами государственных экзаменов, для них создаются необходимые для подготовки условия и проводятся консультации.

19. Защита выпускной квалификационной работы (за исключением работ по закрытой тематике) проводится на открытом заседании государственной аттестационной комиссии с участием не менее двух третей ее состава. Процедура проведения государственных аттестационных испытаний устанавливается образовательной организацией ВПО. Продолжительность каждого заседания государственной аттестационной комиссии не должна превышать 6 часов в день.

Результаты любого из видов государственных аттестационных испытаний, включенных в итоговую государственную аттестацию, оцениваются по установленной образовательной организацией ВПО балльной системе с переводом на оценки: «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», «неудовлетворительно» и объявляются в тот же день после оформления в установленном порядке протоколов заседаний комиссии.

20. К защите выпускной квалификационной работы допускаются выпускники, успешно завершившие в полном объеме освоение образовательной программы по направлению/специальности высшего профессионального образования, разработанной в соответствии с требованиями государственного образовательного стандарта высшего профессионального образования, и успешно прошедшие все другие виды итоговых аттестационных испытаний.

21. Решение о присвоении выпускнику квалификации бакалавра, магистра или специалиста и выдаче диплома о высшем профессиональном образовании государственного и (или) собственного образца принимает государственная аттестационная комиссия по положительным результатам итоговой государственной аттестации, оформленным протоколами государственной аттестационной комиссии.

Решения государственной аттестационной комиссии принимаются на закрытых заседаниях простым большинством голосов членов комиссии, участвующих в заседании, при обязательном присутствии председателя комиссии или его заместителя. При равном числе голосов председатель комиссии (или заменяющий его заместитель председателя комиссии) обладает правом решающего голоса. Все решения государственной аттестационной комиссии оформляются протоколами.

22. Выпускнику, сдавшему все экзамены с оценками «отлично», «хорошо» и имеющему средний балл успеваемости (GPA – Grade Point Average) за весь период обучения не ниже 3,75, а также сдавшему все итоговые аттестационные испытания и защитившему выпускную квалификационную работу с оценкой «отлично» выдается диплом с отличием (без учета оценки по военной подготовке). Средний балл студента за весь период обучения указывается в приложении к диплому.

23. Выпускникам, завершившим освоение основной образовательной программы и не подтвердившим соответствие подготовки требованиям государственного образовательного стандарта высшего профессионального образования при прохождении одного или нескольких итоговых аттестационных испытаний, при восстановлении в образовательной организации ВПО назначаются повторные итоговые аттестационные испытания в порядке, определяемом образовательной организацией ВПО.

Если повторной итоговой государственной аттестацией является защита выпускной квалификационной работы, то выпускник должен выполнить выпускную квалификационную работу по новой теме в период, установленный учебным планом образовательной организации ВПО.

Тема и задание выпускной квалификационной работы утверждаются и выдаются выпускнику за 10 календарных дней до начала периода, установленного для выполнения выпускной квалификационной работы.

24. Повторное прохождение итоговых аттестационных испытаний назначается не ранее чем через три месяца и не позднее чем через пять лет после прохождения итоговой государственной аттестации впервые.

Повторные итоговые аттестационные испытания не могут назначаться образовательной организацией ВПО более двух раз.

Повторная сдача итоговой государственной аттестации и (или) защита выпускной квалификационной работы с целью повышения положительной оценки не допускается.

25. Выпускникам, не проходившим итоговых аттестационных испытаний по уважительной причине (медицинские показания, семейные обстоятельства, документально подтвержденные), должна быть предоставлена возможность пройти итоговые аттестационные испытания без отчисления из образовательной организации ВПО.

Дополнительные заседания государственных аттестационных комиссий организуются в установленном образовательной организацией ВПО порядке.

26. Образовательной организацией ВПО обеспечивается видеосъемка всех заседаний государственных аттестационных комиссий.

27. Результаты проведения итоговой государственной аттестации выпускников заслушиваются на заседании ученого совета образовательной организации ВПО или факультета на основе письменных отчетов председателей государственных аттестационных комиссий. Протоколы и видеозаписи заседаний, отчеты о деятельности государственных аттестационных комиссий хранятся в архиве образовательной организации ВПО. Отчеты государственных аттестационных комиссий с рекомендациями по совершенствованию качества профессиональной подготовки специалистов в электронном формате представляются в уполномоченный государственный орган в сфере образования и науки в двухмесячный срок после ее завершения. При необходимости уполномоченный государственный орган в сфере образования и науки имеет право запросить оригинал отчетов председателей государственных аттестационных комиссий.

28. Мониторинг деятельности государственных аттестационных комиссий образовательных организаций ВПО осуществляется уполномоченным государственным органом в сфере образования и науки.

Глава 5. Порядок проведения проверки деятельности государственных аттестационных комиссий

29. Решение государственной аттестационной комиссии о присвоении выпускнику квалификации бакалавра, магистра или специалиста и выдаче диплома о высшем профессиональном образовании государственного и (или) собственного образца может быть отменено уполномоченным органом в сфере образования и науки в случае установления существенных нарушений порядка проведения

итоговой государственной аттестации и (или) порядка выдачи документов об образовании, подтвержденных результатами проверки, проведенной в соответствии с настоящим Положением.

30. В случае выявления нарушений порядка проведения итоговой государственной аттестации выпускников уполномоченный орган в сфере образования и науки обязан инициировать проведение служебной (комиссионной) проверки.

31. К нарушениям порядка проведения итоговой государственной аттестации выпускников относятся:

1) нарушение установленной процедуры проведения экзамена, защиты выпускной квалификационной работы или иных форм итоговой аттестации;

2) использование выпускником во время итоговой государственной аттестации запрещенных материалов, средств связи либо иных технических средств и (или) носителей информации;

3) нарушение порядка допуска выпускника к итоговой государственной аттестации;

4) участие третьих лиц в прохождении итоговой государственной аттестации;

5) фальсификация результатов итоговой государственной аттестации;

6) необоснованное отсутствие выпускника при прохождении итоговой государственной аттестации, повлиявшее на результаты допуска либо оценки;

7) иные нарушения установленного образовательной организацией порядка проведения итоговой государственной аттестации, повлиявшие на объективность и достоверность оценки ее результатов.

32. По результатам служебной (комиссионной) проверки составляется заключение, содержащее установленные факты нарушений, их характер, а также оценку влияния выявленных нарушений на результаты итоговой государственной аттестации.

33. Лицо, в отношении которого проводится проверка, подлежит обязательному уведомлению и вправе представлять письменные объяснения, а также иные документы и материалы, подтверждающие его позицию.

34. По результатам рассмотрения заключения служебной (комиссионной) проверки уполномоченный орган в сфере образования и науки принимает одно из следующих решений:

1) признание результатов итоговой государственной аттестации недействительными;

2) допуск выпускника к повторному прохождению итоговой государственной аттестации;

3) отсутствие оснований для пересмотра результатов итоговой государственной аттестации.

35. Решение о признании результатов итоговой государственной аттестации недействительными является основанием для отмены решения государственной аттестационной комиссии в порядке, установленном настоящим Положением.

36. Решение, принятое по результатам проверки, может быть обжаловано в судебном порядке в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.».

**Положение
об итоговой государственной аттестации
выпускников образовательных организаций
среднего профессионального образования
Кыргызской Республики**

Глава 1. Общие положения

1. Итоговая государственная аттестация выпускников, завершающих обучение по программе среднего профессионального образования в образовательных организациях среднего профессионального образования (далее – образовательная организация СПО), является обязательной.

2. Итоговая государственная аттестация выпускников проводится в образовательных организациях СПО, имеющих аккредитацию, и завершается выдачей документа государственного и (или) собственного образца об уровне образования и квалификации.

3. Право выпускников, получивших образование в не имеющих аккредитации образовательных организациях СПО, на итоговую государственную аттестацию выпускников и получение диплома государственного образца обеспечивается через государственные образовательные организации СПО.

4. Для проведения итоговой государственной аттестации выпускников образовательной организации СПО утверждается состав государственной аттестационной комиссии по каждой специальности.

Государственные аттестационные комиссии действуют в течение одного календарного года.

5. Государственные аттестационные комиссии руководствуются в своей деятельности настоящим Положением, учебно-методической документацией, разрабатываемой образовательной организацией СПО на основе государственных образовательных стандартов по конкретным специальностям среднего профессионального образования.

**Глава 2. Виды итоговых государственных
испытаний**

6. Итоговая государственная аттестация выпускников состоит из следующих видов государственных аттестационных испытаний:

- 1) защита выпускной квалификационной работы;
- 2) государственный экзамен;

3) практика (стажировка) с выполнением итогового отчета (бизнес-плана, стартап-проекта, прикладного проекта либо иного результата, ориентированного на практическое применение и (или) возможную коммерческую реализацию).

Выпускная квалификационная работа по решению образовательной организации СПО может быть заменена на практику (стажировку) с выполнением итогового отчета (бизнес-плана, стартап-проекта, прикладного проекта либо иного результата, ориентированного на практическое применение и (или) возможную коммерческую реализацию).

7. Итоговый экзамен по отдельной дисциплине должен определять уровень усвоения выпускником материала, предусмотренного учебной программой, и охватывать минимальное содержание данной дисциплины, установленное соответствующим государственным образовательным стандартом.

8. Выпускная квалификационная работа призвана способствовать систематизации и закреплению знаний выпускника по специальности при решении конкретных задач, а также определить уровень подготовки выпускника к самостоятельной работе. Выпускная квалификационная работа выполняется в форме дипломной работы или дипломного проекта. Тематика выпускных квалификационных работ определяется образовательной организацией СПО. Выпускнику предоставляется право выбора темы выпускной квалификационной работы, в том числе предложения своей темы с обоснованием целесообразности ее разработки. При подготовке выпускной квалификационной работы каждому выпускнику назначаются руководитель и консультанты.

Порядок и сроки прохождения практики (стажировки) и выполнения итогового отчета вместо выпускной квалификационной работы определяется образовательной организацией СПО на основании настоящего Положения, соответствующих государственных образовательных стандартов среднего профессионального образования.

9. Объем времени и вид (виды) аттестационных испытаний, входящих в состав итоговой государственной аттестации выпускников, устанавливаются государственным образовательным стандартом по специальностям среднего профессионального образования. Аттестационные испытания, включенные в состав итоговой государственной аттестации, не могут быть заменены оценкой уровня подготовки на основе текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации выпускника.

10. Программы итоговых экзаменов по отдельным дисциплинам итоговых междисциплинарных экзаменов по специальностям, требования к выпускным квалификационным работам, а также

критерии оценки знаний на аттестационных испытаниях утверждаются руководителем образовательной организации СПО после их обсуждения на заседании педагогического совета образовательной организации.

Глава 3. Государственные аттестационные комиссии

11. Государственные аттестационные комиссии руководствуются в своей деятельности законодательством Кыргызской Республики в области образования, настоящим Положением, государственными образовательными стандартами среднего профессионального образования, учебно-методической документацией, разработанной образовательными организациями СПО, и рекомендациями учебно-методических советов.

12. Основными функциями государственной аттестационной комиссии являются:

1) определение соответствия подготовки выпускника требованиям государственного образовательного стандарта среднего профессионального образования;

2) принятие решения о присвоении квалификации по результатам итоговой государственной аттестации и выдаче выпускнику соответствующего документа государственного/собственного образца о среднем профессиональном образовании;

3) разработка рекомендаций, направленных на совершенствование подготовки выпускников на основании результатов работы государственной аттестационной комиссии.

13. Председателем государственной аттестационной комиссии должен быть представитель предприятий, учреждений и организаций, являющихся потенциальными работодателями для выпускников соответствующего профиля, а при их отсутствии – доктор или кандидат наук данного профиля/специальности. Председателем должно быть лицо, не работающее в данной образовательной организации СПО. Одно и то же лицо не может быть председателем государственной аттестационной комиссии более двух лет подряд.

Образовательная организация СПО самостоятельно формирует базу данных председателей государственных аттестационных комиссий по каждой специальности.

14. Государственная аттестационная комиссия формируется из преподавателей образовательной организации СПО и лиц, приглашенных из сторонних учреждений: работодателей, преподавателей других образовательных организаций и специалистов предприятий, организаций, учреждений по профилю подготовки выпускников. Состав членов и председатель государственной

аттестационной комиссии утверждаются руководителем образовательной организации.

Глава 4. Порядок проведения итоговой государственной аттестации

15. Условия проведения аттестационных испытаний, входящих в итоговую государственную аттестацию, определяются образовательной организацией СПО и доводятся до сведения выпускников не позднее, чем за шесть месяцев до начала итоговой аттестации. Выпускники обеспечиваются программами экзаменов, им создаются необходимые условия для подготовки, включая проведение консультаций.

16. В условиях режима чрезвычайной ситуации/чрезвычайного положения допускается проведение итоговой государственной аттестации выпускников в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий в соответствии с Порядком применения дистанционных образовательных технологий при реализации образовательных программ высшего и среднего профессионального образования, утвержденным постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики «Об утверждении нормативных правовых актов, регулирующих применение дистанционных образовательных технологий» от 17 февраля 2025 года № 76.

При этом проведение итоговой государственной аттестации выпускников в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий по дисциплинам с ограничительным грифом доступа, требующим соблюдения режима секретности, а также по специальным творческим дисциплинам в образовательных организациях СПО культуры и искусства не допускается.

В случае возникновения непредвиденных ситуаций для выпускников, находящихся вне территории Кыргызской Республики, итоговая государственная аттестация может проводиться в режиме онлайн с применением дистанционных образовательных технологий с соблюдением всех процедур проведения итоговой государственной аттестации, предусмотренных настоящим Положением.

17. К итоговому междисциплинарному экзамену по специальности и защите выпускной квалификационной работы допускаются выпускники, завершившие полный курс обучения по одной из основных профессиональных образовательных программ и успешно прошедшие все предшествующие аттестационные испытания, предусмотренные учебным планом.

Итоговый экзамен по отдельной дисциплине может проводиться до завершения полного курса обучения по профессиональной образовательной программе.

18. Сдача итоговых экзаменов и защита выпускных квалификационных работ проводятся на открытых заседаниях аттестационной комиссии с участием не менее двух третей ее состава.

19. Результаты государственных аттестационных испытаний, включенных в итоговую государственную аттестацию, оцениваются по установленной образовательной организацией СПО балльной системе с переводом на оценки: «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», «неудовлетворительно» и объявляются в тот же день после оформления в установленном порядке протоколов заседаний комиссии.

20. Решения государственных аттестационных комиссий принимаются на закрытых заседаниях простым большинством голосов членов комиссии. При равном числе голосов голос председателя является решающим.

21. Присвоение соответствующей квалификации выпускнику образовательной организации СПО и выдача ему документа о среднем профессиональном образовании осуществляются при условии успешного прохождения всех установленных видов аттестационных испытаний, включенных в итоговую государственную аттестацию.

22. Выпускнику, сдавшему все экзамены с оценками «отлично» и «хорошо» и имеющему средний балл (GPA – Grade Point Average) за весь период обучения не ниже 3,75, а также сдавшему все государственные аттестационные испытания и защитившему выпускную квалификационную работу с оценкой «отлично» выдается диплом с отличием. Средний балл выпускника за весь период обучения указывается в приложении к диплому.

23. Выпускникам, не проходившим итоговые аттестационные испытания по уважительной причине (медицинские показания, семейные обстоятельства, документально подтвержденные), должна быть предоставлена возможность пройти итоговые аттестационные испытания без отчисления из образовательной организации СПО.

Дополнительные заседания государственных аттестационных комиссий организуются в установленном образовательной организацией СПО порядке.

Выпускники, не прошедшие итоговые аттестационные испытания, допускаются к повторной итоговой государственной аттестации не ранее чем через три месяца и не позднее чем через пять лет после прохождения итоговой государственной аттестации впервые.

Пересдача итоговых аттестационных испытаний с целью повышения положительной оценки не допускается.

24. Образовательной организацией СПО обеспечивается видеосъемка всех заседаний государственных аттестационных комиссий.

25. Результаты проведения итоговой государственной аттестации выпускников заслушиваются на заседании педагогического совета образовательной организации СПО на основе письменных отчетов председателей государственных аттестационных комиссий. Протоколы заседания и отчеты работы государственных аттестационных комиссий хранятся в архиве образовательной организации СПО. Протоколы и видеозаписи заседаний, отчеты работы государственных аттестационных комиссий хранятся в архиве образовательной организации СПО. Отчеты государственных аттестационных комиссий с рекомендациями о совершенствовании качества профессиональной подготовки специалистов в электронном варианте представляются в уполномоченный государственный орган в сфере образования и науки в двухмесячный срок после ее завершения. При необходимости уполномоченный государственный орган в сфере образования и науки имеет право запросить оригинал отчетов председателей государственных аттестационных комиссий.

26. Мониторинг деятельности государственных аттестационных комиссий образовательных организаций СПО осуществляется уполномоченным государственным органом в сфере образования.

Глава 5. Порядок проведения проверки деятельности государственных аттестационных комиссий

27. Решение государственной аттестационной комиссии о присвоении выпускнику квалификации и выдаче диплома о среднем профессиональном образовании может быть отменено уполномоченным органом в сфере образования и науки в случае установления существенных нарушений порядка проведения итоговой государственной аттестации и (или) порядка выдачи документов об образовании, подтвержденных результатами проверки, проведенной в соответствии с настоящим Положением.

28. В случае выявления нарушений порядка проведения итоговой государственной аттестации выпускников уполномоченный орган в сфере образования и науки обязан инициировать проведение служебной (комиссионной) проверки.

29. К нарушениям порядка проведения итоговой государственной аттестации выпускников относятся:

1) нарушение установленной процедуры проведения экзамена, защиты выпускной квалификационной работы или иных форм итоговой аттестации;

2) использование выпускником во время итоговой государственной аттестации запрещенных материалов, средств связи либо иных технических средств и (или) носителей информации;

3) нарушение порядка допуска выпускника к итоговой государственной аттестации;

4) участие третьих лиц в прохождении итоговой государственной аттестации;

5) фальсификация результатов итоговой государственной аттестации;

6) необоснованное отсутствие выпускника при прохождении итоговой государственной аттестации, повлиявшее на результаты допуска либо оценки;

7) иные нарушения установленного образовательной организацией порядка проведения итоговой государственной аттестации, повлиявшие на объективность и достоверность оценки ее результатов.

30. По результатам служебной (комиссионной) проверки составляется заключение, содержащее установленные факты нарушений, их характер, а также оценку влияния выявленных нарушений на результаты итоговой государственной аттестации.

31. Лицо, в отношении которого проводится проверка, подлежит обязательному уведомлению и вправе представлять письменные объяснения, а также иные документы и материалы, подтверждающие его позицию.

32. По результатам рассмотрения заключения служебной (комиссионной) проверки уполномоченный орган в сфере образования и науки принимает одно из следующих решений:

1) признание результатов итоговой государственной аттестации недействительными;

2) допуск выпускника к повторному прохождению итоговой государственной аттестации;

3) отсутствие оснований для пересмотра результатов итоговой государственной аттестации.

33. Решение о признании результатов итоговой государственной аттестации недействительными является основанием для отмены решения государственной аттестационной комиссии в порядке, установленном настоящим Положением.

34. Решение, принятое по результатам проверки, может быть обжаловано в судебном порядке в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.».